

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Genesis Enarratio

Chyträus, David

Vitebergæ

VD16 C 2625

Capvt XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36126

æterna orare pro tota Ecclesia, & singulis membris
 Ut hic Abraham orat pro Abimelech, & liberatio-
 nem ex pœna ipsi impetrat, & quotidie in Ecclesia
 solent fieri preces pro Magistratibus & cano-
 nicis ordinibus. Sed hinc non sequitur Sanctos meos
 tuos inuocandos esse. Nam inuocatio absentis non
 habuit omnipotentiam inuocato, & est cultus soli Deo
 tribuendus, ut dicitur, Dominum Deum tuum adora-
 rabis, & illi soli seruias, ut in doctrina de Inuoca-
 tione copiosius dicitur.

TEXTVS.

Vere Soror mea est.) uel Neptis ex parte
 meo Aran, qui eundem mecum patrem, uel
 Thare habuit, sed non eandem matrem, uel filia
 tris mei adoptiua, ut Lutherus infra capite
 enarrat.

Hoc erit tibi in Velamen.) Sic ueritas
 est. Certè ipse est in uelamen oculorum tibi & in
 nibus tuis, id est, Abraham est protector patris
 tui, Quicumq; scit te ipsius uxorem esse, aueriet o-
 culos à te, & ab ancillis tuis.

CAPVT XXI.

LOCI PRÆCIPVI.

- I. *Doctrina de finibus miraculorum.*
- II. *De discrimine Veteris & Novi Testamenti, quod Paulus Gal. 4. imagine duarū uxorum Abrahamæ illustrat.*
- III. *De Ecclesia, quid sit, & quomodo propagetur, ex cap. 9. ad Romanos.*
- III. *De miranda defensione piorum in periculis.*
- V. *De Iuramentis & Fœderibus, An homini Christiano, concessa sint.*

I.

DE FINIBVS
Miraculorum.

Partus Sara anus effœta ac sterilis, & omnia
miracula, quæ contra usitatum naturæ ordinem
à Deo

à Deo in Ecclesia fiunt, quinque præcipuos finit
bent. Sunt enim testimonia.

1. Patefactionis diuine.
2. Certitudinis doctrine à Deo tradite.
3. Libertatis & omnipotentie diuine.
4. Promissionum diuinarum, quod sint certæ
me & immota.
5. Fidei, de qua inquit Epistola ad Ebre. 11. 11.
fidem Sara uim concipiendi & retinendi Sem
cepit, & præter ætatis rationem peperit, quia
cem iudicabat eum, qui promiserat. Nos igitur
exemplo commonefacti nobis quoque promissio
diuinas fide applicemus, nec dubitemus
certò responsurum esse, etiamsi cum uisitate
causarum secundarum pugnare uideantur.

II.

DE DISCRIMINE Veteris & Noui Testamenti.

Galat. 4. splendidiſimè illustrat Paulus doctri
nam de discrimine Veteris & Noui Testamenti
legoria duarum coniugum & filiorum Abraham
quiens, Abraham habuit duos filios, Vnum ex
la natum secundum carnem, Alterum ex liber
cundum promissionem. Hæc per Allegoriam di
stamenta significant, Alterum à monte Sina in
tutem generans & c. Nos autem secundum
promissionis filij sumus. Sed quid dicit Scrip

Eijce ancillam & filium eius, Non enim erit heres
&c. Proinde fratres non sumus ancilla filij sed libe-
ra. Repetatur autem hoc in loco tota doctrina de
discrimine Veteris & Noui Testamenti, seu de dis-
crimine Legis & Euangelij.

Testamentum in genere est promissio morituri
nuncupantis sua bona heredibus.

Vetus Testamentum est promissio politiae cum
obligatione ad seruandam Legem per Moysen tra-
ditam: Vel est pactum, quo populus Israël ad Le-
gem, & hanc politiam obligabatur.

Nouum Testamentum est promissio Euangelij, in
qua remissio peccatorum, Spiritus sanctus, iusticia
& uita aeterna propter Christum gratis exhiben-
tur, non propter Legem.

Vt igitur Agar ancilla gignit seruum Ismaëlem,
qui non est heres bonorum Abrahae, Sara autem li-
bera iuxta promissionem gignit Isaac heredem A-
brahae: Sic Lex facit seruos peccati & mortis, et ne-
quaquam dat hereditatem uitae aeternae. Euangelion
autem liberat à peccato, ira Dei & morte, ac donat
credentibus nouam & aeternam lucem, sapientiam,
iusticiam, uitam, leticiam, & omnia bona, quae filius
Dei testator nobis legauit, & suo sanguine ac morte
obsignauit.

IIII.

DE MIRANDA DE-
fensione piorum. Vt

Vt Ismahel orbatuſ patre, & poſtea abieſſu
matre, et omnium creaturarum preſidio deſtitu
tamen diuinituſ conſeruatur: Sic omneſ piſi a pare
tibus & amicis coniunctiſſimis deſerti, & tota Ec
cleſia, ope præcipuorum gubernatorum orbati, a
ipſo Deo mirabiliter defenditur. Vt hæc dulciſſimæ
dicta oſtendunt. Ioh. 14. Non relinquam uoſ orph
noſ. Eſai. 49. Nunquid obliuiſci poteſt mater uero
tem ſuum, ut non miſereatur filio uteri ſui. Quod
illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar. Iſai.
26. Pater & mater dereliquerunt me, Dominuſ au
tem aſſumpſit me.

V.

DE IURAMENTIS & Fœderibus.

Cum omneſ politicæ ordinationeſ piſi conſe
ſint, manifeſtum eſt iuramenta etiam, quæ uel impo
nente Magiſtratu, uel cogente uocatione fiunt, uerba
eſſe. Vt dicitur Deut. 6. Dominum Deum tuum ad
rabiſ, & per nomen illiuſ iurabiſ.

Fœdera etiam approbat Deus, etiamſi diffide
tiam erga ſe et fiduciam humanorum præſidia
& πολυπραγμοσύνῃ, quæ cum Fœderibus con
iuncta eſt, ſeueriſſimè damnat. Et plerunq; in fœde
ribuſ homineſ incitati ſtultis ſpebuſ, & nitenteſ in
luntatibuſ & auxilijs ſociorum tanquam certioruſ
preſidijs, mouent reſ iniuſtaſ uel non neceſſari
quæ

quibus exitium sibi accersunt, aut ex sociorum uoluntatibus pendentes, alienorum furorum pœnas luere coguntur. Ideo sapientes gubernatores fœderibus libenter abstinent. Et Isocrates dicit, Firmissima fœdera esse τὰ δ'ἰνάα πρὸς ἑαυ. Talium enim Deum esse confœderatum ac socium.

TEXTVS.

Ludentem cum filio Isaac.) In Ebræo est, Vidit cum illudētem seu derisorem esse Saræ & Isaac.

In Isaac uocabitur tibi Semen.) Id est, Nati ex Isaac dicentur Semen Abrahæ, non Ismaëlita.

Abiecit puerum super unam arborem.) Ieronimus ad Damasum inter indissolubilia recenset, quod in hoc Capite Agar Ismaëlem tanquam latentem & puerum ulnis gestat cum annos 18. & amplius eo tempore natus fuerit.

Bersabee.) Id est, fons septem, scilicet agnarum, Vel fons iuramenti. Nam eadem dictio **שבע** significat septem & iuramentum. Fuit autem Bersabee, limes Palestinæ uersus meridiem & occasum. Et abfuit à Ierosolyma decem miliaribus.

CAPVT
XXII.

De Immolatione Isaac.

b LOCI.